

השפעת דילול עצים באור 1 על יבול וגודל פרי גדות 2004 עד 2007

ניר גלזמן וארנון גלזמן פרדס חולתה, זמיר עשור מו"פ צפון, ניצן רוטמן ואבי סדובסקי המחלקה להדרים שה"מ.

אור 1, זן קליף איכותי, אפיל, מועט זרעים, תוצרת ישראל. לזן בעיות קשות של סרוגיות, וכניסה לפוריות. לעץ קצב צימוח מהיר הגורם לצפיפות רבה בין העצים וההכרח לבצע גיזום חדש מידי שנה מחריף את בעיות אילו. בניסויים שנערכו בסטאר רובי נמצא כי להפחתת הצפיפות בין העצים ע"י דילול 50% השפעה חיובית על העלאת היבול והפחתת הסירוגיות. בניסוי מרווחי נטיעה ודילול עצים הנערך בצריפין מ 1994, באור 1, נמצא כי לצפיפות בין העצים בשורה השפעה שלילית על היבול וככל שהמרחק בין העצים קטן יותר היבול לעץ נמוך יותר עד למצב של הפחתת יבול ליחידת שטח. בחלקת אור 1 על טרוייר בחולתה, נטיעת 1994, 5x3, בעיות של חוסר פוריות וצפיפות רבה. ב 2003 הוקם בחלקה ניסוי דילול וגיזום במטרה לבחון את השפעת דילול עצים על היבול וגודל הפרי.

חומרים ושיטות

אור 1 על טרוייר נטיעת 1994, 5 X 3, השקיה בטפטוף. טיפולים: 1. ללא דילול (היקש); 2. דילול רבע (כל עץ רביעי בכל השורות לסירוגין); 3. דילול חצי (כל עץ שני כל השורות). מבנה הניסוי 3 טיפולים, 4 עד 7 חזרות באקראי, כל חלקה באורך שישה עצים ורוחב שלוש שורות. נשקלו רק העצים הפנימיים בשורה המרכזית. בהיקש ארבעה עצי שקילה, שלושה בדילול רבע, ושניים בדילול חצי. בהיקש 7 חלקות, בטיפולי הדילול 4 חלקות. בכל החלקה בוצע גיזום צמרת ושדרה מכני מידי שנה. דילול העצים נעשה באביב 2003 עם תום עונת הקטיף. בעונת 2003/4 לא היה פרי בכל עצי האור באזור וגם בחלקת הניסוי ולכן לא בוצע קטיף. בעונות 2004/5 ו 2005/6 ו 2006/7, כל הפרי נקטף, נספר, נשקל ומוין ע"פ גודל, (מועד הקטיף נע בין אמצע פברואר לתחילת מרץ). תוצאות מפורטות בטבלה ומומחשות בגרפים): נמצאה השפעה מובהקת לדילול על היבול לעץ בשלושת הקטיפים בסך היבול. היבול לעץ בדילול חצי היה בין פי 3 לפי 4 מהיבול לעץ בהיקש לא מדולל (טיפול משקי), בדילול

רבע היבול הממוצע לעץ היה פי 2 עד פי 3 מהיבול בהיקש ו 1/2 עד 3/4 מהיבול לעץ בדילול חצי.

נמצאה השפעה מובהקת לדילול על היבול ליחידת שטח (דונם). בשלושת שנות הקטיף היבול בדילול חצי ודילול רבע היה גבוה מהיבול בטיפול ללא דילול. בעונה הרבעית לניסוי (קטיף 2006/7) היבול המצטבר בדילול חצי היה גבוה ב 4.9 טון לדונם מההיקש ו 1.7 מדילול רבע.

לדילול הייתה השפעה מובהקת על גודל הפרי. סך משקל הפרי הגדול בכל בקטיפים היה גבוה באופן מובהק מכמותו בהיקש. בקטיף 2006 משקל הפרי הממוצע בטיפולי הדילול היה גבוה מבהיקש. דיון ומסקנות:

תוצאות הניסוי מאוששות תוצאות שהתקבלו בניסויים נוספים בזן זה ובזנים נוספים (מינאולה, סטאר רובי) בהם נמצא כי דילול חצי מהעצים לאורך השורה (עץ כן עץ לא) הביא לעליה ביבול הממוצע ליחידת שטח. העלייה ביבול נבעה מהכפלה עד שילוש היבול בעצים המדוללים לעומת חלקות לא מדוללות. בסטאר רובי ובמינאולה הביא הדילול להפחתת הסרוגיות, תוצאה זו לא התקבלה באור 1, בניסוי זה. בניסוי זה נמצא כבניסויים אחרים, כי ליבול לעץ (בגבולות סבירים) אין השפעה על גודל הפרי וסך הפרי הגדול לחלקה נקבע על פי היבול וככל שהיבול גבוה יותר כמות הפרי הגדול גדולה יותר. להערכתנו השפעת הדילול נובעת או משיפור ממשק האור בעץ כתוצאה מפתחתו לתאורה מכל צדדיו או מהקטנת ההשפעה האללופטית השלילית של מערכות שורשים סמוכות ע"י דילול העצים, נושא שייבדק בעתיד, או משני גורמים אלה ביחד. המסקנות המעשיות העיקריות מניסוי זה ומניסויים דומים הן:

1. יש גבול עליון לצפיפות ומעבר לה יש פגיעה ביבול ובהכנסה, להערכתנו לא פחות מ 2 מטר בין עץ לעץ תוך שאיפה להגיע למרווח סופי אחרי הדילול של לפחות 4 עד 6 מטר בין העצים בתוך השורה ושל 5 עד 6 מטר בין השורות בהתאם לזן.
2. יש להתחיל את הדילול בשנה השישית עד שמינית לחיי המטע.
3. לבצע את הדילול בהדרגה שמינית עד רבע מהעצים כל שנה, כאשר הדילול מתבצע בכל השורות.

משקל פרי ממוצע בגרם

יבול לדונם בטון

יבול לעץ בק"ג

משקל פרי ממוצע בגרם				מצטב				מצטב					
שנה	2007	2006	2005	שנה	ר	2007	2006	2005	שנה	ר	2007	2006	2005
ללא				ללא					ללא				
דיל	118.4	140.0	136.0	דיל	8.8	3.7	0.5	4.6	דיל	126.9	54.9	7.0	65.0
רבע				רבע					רבע				
דיל	125.2	164.6	142.0	דיל	12.0	5.1	1.1	5.8	דיל	241.3	103.0	21.5	116.8
חצי				חצי					חצי				
דיל	117.8	159.5	130.0	דיל	13.7	6.9	1.0	5.8	דיל	411.0	208.5	29.1	173.4

